Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

P9_TA(2022)0024

Ģenētiski modificēta soja GMB151 (BCS-GM151-6)

Eiropas Parlamenta 2022. gada 15. februāra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas GMB151 (BCS-GM151-6), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (D075506/01 – 2021/2947(RSP))

(2022/C 342/03)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas GMB151 (BCS-GM151-6), sastāv vai ir ražoti no tām (D075506/01,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību ([1]) un jo īpaši tās 7. panta 3. punktu un 19. panta 3. punktu,

— ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētās Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgās komitejas 2022. gada 4. februāra balsojumu, kura dēļ atzinums netika sniegts,

— ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2021. gada 27. janvārī pieņemto atzinumu, kas publicēts 2021. gada 19. aprīlī ([3]),

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas, kurās ir iebilsts pret atļauju izmantot ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) ([4]),

---

([1]) OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.

([2]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

([3]) *Scientific Opinion of the EFSA Panel on Genetically Modified Organisms on the assessment of genetically modified soybean GMB 151 for food and feed uses, under Regulation (EC) No 1829/2003 (application EFSA-GMO-NL-2018.153)* (*EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos zinātniskais atzinums par ģenētiski modificētu sojas pupu GMB 151, izmantošanai pārtikā vai barībā, novērtējumu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003 (pieteikums EFSA-GMO-NL-2016-135)), *EFSA Journal* 2021; 19 (4):6424, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6424.

([4]) Parlaments astotajā sasaukumā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret atļauju izmantot ĢMO. Turklāt devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis šādas rezolūcijas:
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0028);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0029);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs vai četras atsevišķas modifikācijas MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 un DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0030);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0054);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 89788 (MON-89788-1), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0055);

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un apakškombinācijas MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un NK603 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0056);
— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs, četras vai piecas atsevišķas modifikācijas Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 un GA21, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA (2019)0057);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 14. maija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0069);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ar kuru atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1111 (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0291);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0292);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs vai četri no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0293);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0365);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un MON 87411, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0366);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0367);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0368);
— Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0369);
— Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu GHB614 × T304-40 × GHB119, no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0080);
— Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0081);

Otrdiena, 2022. gada 15. februāris

— ņemot vērā Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā 2018. gada 9. oktobrī uzņēmums *BASF SE*, kas atrodas Vācijā, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 5. un 17. pantu uzņēmuma *BASF Agricultural Solutions Seed US LLC*, kas atrodas Amerikas Savienotajās Valstīs (turpmāk "pieteikuma iesniedzējs"), vārdā iesniedza pieteikumu, lai laistu tirgū pārtiku, pārtikas sastāvdaļas un barību, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas GMB151 (turpmāk "ģenētiski modificētas sojas pupas"), sastāv vai ir ražota no tām; tā kā pieteikums attiecās arī uz tādu produktu laišanu tirgū, kas satur ĢM sojas pupas vai sastāv no tām, izmantošanai veidos, kas nav pārtika un dzīvnieku barība, izņemot audzēšanu;

B. tā kā 2021. gada 27. janvārī *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu, kas publicēts 2021. gada 19. aprīlī;

C. tā kā ĢM sojas pupas ir izstrādātas tā, lai piešķirtu noturību pret herbicīdu grupu, ko sauc par HPPD inhibitoriem, piemēram, izoksaflutolu, mezotrionu un tembotrionīnu, un ražo insekticīdo proteīnu (Bt toksīnu), Cry14Ab-1.b ([5]), kas ir toksisks nematodēm (apaļtārpiem);

Nepietiekams herbicīdu atlieku, metabolītu un kokteiļietekmes novērtējums

D. tā kā vairākos pētījumos konstatēts, ka herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu audzēšana izraisa papildu herbicīdu izmantošanu, kas daudzējādā ziņā notiek tādēļ, ka rodas herbicīdizturīgas nezāles ([6]); tā kā līdz ar to ir paredzams, ka ĢM sojas pupas tiks pakļautas gan lielākām, gan biežākām papildu herbicīdu devām, kādēļ var palielināties atlieku līmenis ražā;

E. tā kā saskaņā ar Savienības apstiprināto harmonizēto klasifikāciju un marķējumu izoksaflutols ir ļoti toksisks ūdens organismiem, turklāt ir aizdomas, ka tas kaitē nedzimušiem bērniem ([7]);

F. tā kā riska novērtēšanai ĢM sojas pupām izmantoja tikai izoksaflutolu; tā kā HPPD inhibējoši herbicīdi tomēr ietver dažādus herbicīdus, tostarp mezotrionu, tādēļ tie var lielos daudzumos tikt izmantoti šīm ĢM sojas pupām;

G. tā kā saskaņā ar *EFSA* par mezotrionu "var uzskatīt, ka tam ir endokrīni disruptīvās īpašības", savukārt "nevar izslēgt" arī AMBA, kas ir mezotriona noārdīšanās produkts, genotoksisko potenciālu ([8]);

— Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas DAS-81419-2 × DAS−44406−6, no tām sastāv vai ir no tām ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0334);

— Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem 1507, MIR162, MON810 un NK603, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0335);

— Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sastāv vai ir ražoti no tās(Pieņemtie teksti, P9_TA(2021)0336).

([5]) *EFSA* atzinums, 6.–7. lpp.

([6]) Sk., piemēram, *Bonny, S., "Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact"* (Ģenētiski modificētas herbicīdizturīgas kultūras, nezāles un herbicīdi: pārskats un ietekme), *Environmental Management*, 2016. gada janvāris; 57(1), 31.–48. lpp.,https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 un *Benbrook, C. M., "Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years"* (Ģenētiski radītu kultūraugu ietekme uz pesticīdu lietošanu ASV — pirmie sešpadsmit gadi), *Environmental Sciences Europe*, 2012. gada 28. septembris, 24. sējums (1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([7]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433.

([8]) *EFSA* slēdziens par aktīvās vielas mezotriona pesticīdu riska novērtējuma salīdzinošo analīzi, *EFSA Journal* 2016; 14(3):4419, 3. lpp., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419.

H. tā kā tiek uzskatīts, ka novērtējums par ĢM augos konstatētajām herbicīdu atliekām un to noārdīšanās produktiem (metabolītiem) ir ārpus *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos (*EFSA* ĢMO ekspertu grupa) kompetences, un tādēļ to neveic kā daļu no ĢMO apstiprināšanas procesa; tā kā tā ir problēma, jo veidu, kādā attiecīgajā ĢM augā noārdās papildu herbicīdi, metabolītu sastāvu un līdz ar to arī toksiskumu var ietekmēt pati ģenētiskā modifikācija;

I. tā kā, ņemot vērā herbicīdizturīgu ĢM augu audzēšanā izmantoto īpašo lauksaimniecības praksi, ir īpaši lietojuma modeļi, iedarbība, specifisku metabolītu rašanās un kombinēta ietekme, kam jāpievērš īpaša uzmanība; tā kā šos modeļus *EFSA* nav apsvērusi;

J. tā kā tādēļ nav iespējams secināt, ka ĢM sojas pupu patēriņš ir nekaitīgs cilvēku un dzīvnieku veselībai;

Neatbildēti jautājumi par Bt toksīniem

K. tā kā drošuma pētījumos izmantoja izolētus Cry14Ab-1 proteīnus, kas iegūti no mikrobu rekombinantām sistēmām ([9]); tā kā toksiskuma testus, kas veikti ar izolētiem proteīniem, var uzskatīt par maznozīmīgiem, jo Bt toksīni ĢM kultūraugos — tādos kā kukurūza, kokvilna un sojas pupas — būtībā ir toksiskāki par izolētiem Bt toksīniem; tā kā iemesls tam ir auga šūnās esošie proteāzes inhibitori, kas aizkavē Bt toksīnu noārdīšanos, un tādējādi šie toksīni kļūst vēl toksiskāki; tā kā šī parādība ir konstatēta vairākos zinātniskos pētījumos, tostarp vienā no pētījumiem, kuru pirms 30 gadiem veica uzņēmums "*Monsanto*" un kurā tika konstatēts, ka pat ārkārtīgi zema proteāzes inhibitoru līmeņa klātbūtne palielina Bt toksīnu toksiskumu līdz pat 20 reizēm ([10]);

L. tā kā šāda paaugstinātā toksicitāte *EFSA* veiktajos riska novērtējumos nekad nav ņemta vērā, kaut gan tas ir būtisks faktors visiem Bt augiem, ko atļauts Savienībā importēt vai audzēt; tā kā tādēļ nevar izslēgt risku cilvēkiem un dzīvniekiem, kuri uzturā lieto pārtiku un barību, kas satur Bt toksīnus, kuri rodas no šīs pastiprinātās toksicitātes, ko izraisa PI un Bt toksīnu mijiedarbība;

M. tā kā vairākos pētījumos ir konstatēts, ka ir blaknes, kas pēc pakļaušanas Bt toksīnu iedarbībai var ietekmēt imūnsistēmu, un ka dažiem Bt toksīniem var būt palīgvielas iedarbība ([11]), proti, nonākot saskarē ar citiem proteīniem, tie var palielināt šo citu proteīnu alergēniskumu;

N. tā kā zinātniskā pētījumā tika atklāts, ka Bt toksīnu toksiskumu var pastiprināt arī mijiedarbība ar atliekām, kas radušās no izsmidzināšanas ar herbicīdiem, un ka ir vajadzīgi turpmāki pētījumi par transformācijas notikumu kombinēto iedarbību (ĢM kultūras, kas pārveidotas tā, lai būtu izturīgas pret herbicīdiem un ražotu insekticīdus Bt toksīnu veidā) ([12]); tā kā tomēr herbicīdu atlieku un to metabolītu potenciālās mijiedarbības ar Bt toksīniem novērtēšana neietilpst *EFSA* ĢMO ekspertu grupas pienākumos un līdz ar to šāda novērtēšana netiek veikta riska novērtējuma ietvaros;

Dalībvalstu kompetento iestāžu piezīmes

O. tā kā triju mēnešu apspriešanās periodā dalībvalstu kompetentās iestādes iesniedza *EFSA* piezīmes ([13]); tā kā kritiskajās piezīmēs bija norādīts, ka būtu jāsniedz dati, lai novērtētu, vai ģenētiski modificētajās sojas pupās uzkrājas herbicīdu atliekas un metabolīti, vai Savienībā importētajās ģenētiski modificētajās sojas pupās var būt nepieņemams šādu atlieku un metabolītu līmenis un kādas ir sekas attiecībā uz subhronisko, attīstības un reproduktīvo toksicitāti, ka vides riska novērtējuma pamatā ir vairāki trūkumi un tāpēc saglabājas nenoteiktība attiecībā uz vides risku, kas saistīts ar ģenētiski modificētajām sojas pupām, ka pašreizējie pētījumi nav pietiekami, lai secinātu, ka iedarbība uz vidi un tādējādi ietekme

---

([9]) *EFSA* atzinums, 16. lpp.

([10]) *MacIntosh, S.C., Kishore, G.M., Perlak, F.J., Marrone, P.G., Stone, T.B., Sims, S.R., Fuchs, R.L.*, "*Potentiation of Bacillus thuringiensis insecticidal activity by serine protease inhibitors*" (*Bacillus thuringiensis* insekticīdās aktivitātes pastiprināšana ar serīna proteāzes inhibitoriem), *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 1990, 38, 1145.–1152. lpp., https://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/jf00094a051

([11]) Sk. *Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L., "An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals"* (Pārskats par *Bacillus thuringiensis Cry* toksīnu drošumu un bioloģisko iedarbību zīdītājos), *Journal of Applied Toxicology*, 2016. gada maijs, 36(5), 630.–648. lpp., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252

([12]) https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0278691516300722?via%3Dihub.

([13]) Dalībvalstu piezīmēm par ĢM sojas pupām var piekļūt, izmantojot *EFSA* jautājumu reģistru: https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/5946

uz nemērķa organismiem būs niecīga, ka būtu jāapsver ģenētiski modificēto sojas pupu audzēšanas ietekme ražotājvalstīs un ka "pamatojoties uz dokumentācijā sniegtajiem pierādījumiem, nav iespējams izdarīt secinājumus par ģenētiski modificēto sojas pupu GMB151 salīdzinošo novērtējumu vai par to drošumu";

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

P. tā kā Komisija atzīst par problemātisku to, ka lēmumus par ĢMO atļaušanu joprojām pieņem Komisija, lai gan dalībvalstis ar kvalificētu balsu vairākumu nav sniegušas pozitīvu atzinumu, kas pats par sevi ir liels izņēmums kopējā produktu atļaušanas kārtībā, taču kļuvis par normu, kad tiek pieņemti lēmumi par atļauju piešķiršanu ĢM pārtikai un dzīvnieku barībai;

Q. tā kā astotajā sasaukumā Parlaments kopumā pieņēma 36 rezolūcijas, ar kurām iebilda pret tādu ĢMO laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā (33 rezolūcijas), kā arī iebilda pret ĢMO audzēšanu Savienībā (trīs rezolūcijas); tā kā devītajā sasaukumā Parlaments jau ir pieņēmis 21 iebildumu pret atļauju laist tirgū ĢMO; tā kā neviena no minētajiem ĢMO atļaušanai nav sniegts pozitīvs atzinums ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu; tā kā iemesli, kuru dēļ dalībvalstis neatbalsta atļauju piešķiršanu, ietver zinātniskus apsvērumus attiecībā uz riska novērtējumu;

R. tā kā Komisija turpina piešķirt atļaujas ĢMO, neraugoties uz pašas atzītajām nepilnībām demokrātijas ziņā, dalībvalstu atbalsta trūkumu un Parlamenta iebildumiem;

S. tā kā nav vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai Komisija varētu neatļaut ĢMO, ja pārsūdzības komitejā ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums ([14]);

Savienības starptautisko saistību ievērošana

T. tā kā ANO īpašā referenta jautājumos par tiesībām uz pārtiku 2017. gada ziņojumā konstatēts, ka jo īpaši jaunattīstības valstīs bīstamiem pesticīdiem ir katastrofāla iedarbība uz veselību ([15]); tā kā ANO IAM 3. mērķa 9. apakšmērķis ir līdz 2030. gadam būtiski samazināt nāves gadījumu un slimību skaitu, ko izraisa bīstamas ķīmiskas vielas un gaisa, ūdens un augsnes piesārņojums un piesārņojums ([16]); tā kā ĢM sojas pupu importa atļaušana palielinātu pieprasījumu pēc šīs kultūras, kas ir modificēta, lai to apstrādātu ar HPPD inhibējošiem herbicīdiem, piemēram, izoksaflutolu un mezotrionu, tādējādi palielinot iedarbību uz darba ņēmējiem trešās valstīs; tā kā, ņemot vērā herbicīdu lietošanu lielākos daudzumos, īpašas bažas rada risks par lielāku iedarbību uz darba ņēmējiem un vidi saistībā ar kultūraugiem, kas noturīgi pret herbicīdiem;

U. tā kā atmežošana ir galvenais bioloģiskās daudzveidības samazināšanās iemesls; tā kā emisijas no zemes izmantošanas un zemes izmantošanas maiņas, galvenokārt atmežošanas dēļ, ir otrs lielākais klimata pārmaiņu cēlonis pēc fosilā kurināmā izmantošanas ([17]); tā kā ANO IAM 15. mērķis ietver apakšmērķi līdz 2020. gadam apturēt atmežošanu ([18]); tā kā mežiem ir daudzfunkcionāla nozīme, kas palīdz sasniegt lielāko daļu ANO IAM ([19]);

([14]) Komisija "drīkst izdot", nevis "izdod" atļauju, ja nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma, kas atbalsta pārsūdzības komiteju saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011 (6. panta 3. punkts).

([15]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Food/Pages/Pesticides.aspx.

([16]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/

([17]) Komisijas 2019. gada 23. jūlija paziņojums "Pastiprināt ES rīcību ar mērķi aizsargāt un atjaunot pasaules mežus" (COM(2019)0352), 1. lpp.

([18]) Sk. 15. mērķa 2. apakšmērķi: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

([19]) Komisijas 2019. gada 23. jūlija paziņojums "Pastiprināt ES rīcību ar mērķi aizsargāt un atjaunot pasaules mežus" (COM(2019)0352), 2. lpp.

V. tā kā sojas ražošana ir galvenais atmežošanas veicinātājs Dienvidamerikas Amazones, *Cerrado* un *Gran Chaco* mežos; tā kā 97 % sojas Brazīlijā un 100 % Argentīnā ir ĢM soja ([20]); tā kā lielāko daļu ĢM sojas pupu, ko ir atļauts audzēt Brazīlijā un Argentīnā, ir atļauts arī importēt Savienībā;

W. tā kā Savienība ir ANO Konvencijas par bioloģisko daudzveidību (turpmāk "ANO KBD") līgumslēdzēja puse, un tas skaidri norāda, ka gan eksportētājām, gan importētājām valstīm ir starptautiski pienākumi attiecībā uz bioloģisko daudzveidību;

X. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ĢM pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību un vidi un ka Komisijai lēmums ir jāsagatavo, ņemot vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus leģitīmus faktorus, kas ir būtiski konkrētā jautājuma izskatīšanai; tā kā šādiem leģitīmiem faktoriem būtu jāietver Savienības saistības saskaņā ar ANO IAM, Parīzes klimata nolīgumu un ANO KBD,

1. uzskata, ka projekts Komisijas īstenošanas lēmumam pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

2. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([21]) paredzētajiem vispārējiem principiem ir nodrošināt pamatu, lai garantētu cilvēku dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ĢM pārtiku un dzīvnieku barību, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;

3. aicina Komisiju atsaukt īstenošanas lēmuma projektu;

4. atkārtoti aicina Komisiju neapstiprināt herbicīdizturīgus ĢM kultūraugus, kamēr visaptveroši nav izanalizēti ar atliekām saistītie veselības apdraudējumi, izskatot katru gadījumu atsevišķi, un tādējādi pilnībā jāizvērtē atliekas, ko rada ĢM kultūraugu apsmidzināšana ar papildu herbicīdiem, kā arī ir jāizvērtē herbicīdu noārdīšanās produkti un jebkāda kombinētā ietekme, tostarp ar pašu ĢM augu izmantošanu radītā;

5. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē komitejas locekļiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja ([22]); tomēr pauž dziļu vilšanos, jo kopš tā laika Komisija ir turpinājusi piešķirt atļaujas importēt Savienībā ĢMO, lai gan Parlaments pret to joprojām iebilst un vairākums dalībvalstu balso pret šādu atļauju piešķiršanu;

6. aicina *EFSA* pieprasīt datus par pārtikas un barības, kas iegūta no ģenētiski modificētiem augiem, patēriņa radīto ietekmi uz zarnu mikrobiomu;

7. aicina *EFSA* paplašināt riska novērtējumu, lai pilnībā ņemtu vērā Bt toksīnu, ģenētiski modificētu augu un to sastāvdaļu, kā arī izsmidzināšanas ar papildu herbicīdiem atlieku mijiedarbību un kombinēto ietekmi un novērtētu ar to saistīto ietekmi uz vidi, veselību un pārtikas nekaitīgumu;

([20]) *International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications, "Global status of Commercialized Biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years", ISAAA Brief No. 53* (2017), 16. un 21. lpp., https://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf.

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

([22]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

8. aicina Komisiju nekavējoties apturēt Brazīlijā un Argentīnā audzētu ģenētiski modificētu sojas pupu importu, vajadzības gadījumā izmantojot Regulas (EK) Nr. 178/2002 53. pantu, līdz tiks ieviesti efektīvi juridiski saistoši mehānismi, lai novērstu tādu produktu laišanu Savienības tirgū, kas saistīti ar atmežošanu un ar to saistītiem cilvēktiesību pārkāpumiem;

9. atkārtoti aicina īstenot Eiropas augu proteīna ražošanas un apgādes stratēģiju ([23]), kas ļautu mazināt Savienības atkarību no ĢM sojas pupu importa un radīt īsākas pārtikas ķēdes un reģionālos tirgus;

10. vēlreiz mudina Komisiju ņemt vērā Savienības saistības saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes Klimata nolīgumu, ANO Biodaudzveidības konvenciju un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem; atkārtoti aicina īstenošanas aktu projektiem pievienot paskaidrojuma rakstu, kurā paskaidrots, kā tiek ievērots princips "nekaitēt" ([24]);

11. vērš uzmanību uz to, ka grozījumos, ko attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([25]), Eiropas Parlaments 2020. gada 17. decembrī pieņēma kā pamatu sarunām ar Padomi, ir norādīts — bez dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta Komisija nedrīkst piešķirt atļauju izmantot ĢMO; uzstāj, ka Komisijai ir jāievēro šī nostāja, un aicina Padomi turpināt darbu un steidzami pieņemt vispārēju pieeju, strādājot pie šī dokumenta;

12. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([23]) Eiropas Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūcija par Eiropas zaļo kursu (OV C 270, 7.7.2021., 2. lpp.), 64. punkts.
([24]) Eiropas Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūcija par Eiropas zaļo kursu (OV C 270, 7.7.2021., 2. lpp.), 102. punkts.
([25]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0364.